

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради PhD 8334
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича PhD 8334, Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» на підставі прилюдного захисту дисертації «Інноваційна компетентність майбутнього вчителя математики в контексті модернізації змісту загальної середньої освіти» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» «29» травня 2025 року.

Скоролітня Аліна Іванівна 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2019 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю «Середня освіта (Математика)».

Працює асистентом кафедри алгебри та інформатики факультету математики та інформатики в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича з квітня 2025 року до цього часу.

15 вересня 2021 р. вступила на денну форму навчання аспірантури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. За період навчання підготувала дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» та виконала освітньо-наукову програму.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Міністерство освіти і науки України, м. Чернівці.

Науковий керівник: Тимчук Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та соціальної роботи факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у фахових виданнях України категорії «Б», 4 праці, які засвідчують апробацію матеріалів, а також 3 наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Скоролітня, А. І., Житарюк, І. В. (2021). Застосування проблемного підходу при вивченні ірраціональних рівнянь у старшій школі. Фізико-математична освіта, 4(30), 82–87 (особистий внесок: обґрунтування концептуально-педагогічних засад проблемного підходу та використання міжпредметних зв'язків у викладанні математики в закладі загальної середньої освіти).

2. Скоролітня, А. І. (2024). Інноваційна компетентність вчителя: дефінітивний аналіз. Збірник наукових праць «Педагогічний альманах», (56), 47–152.

3. Тимчук, Л., Скоролітня, А. (2025). Освітнє середовище університету як фактор формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики. Перспективи та інновації науки, 1(47), 1154–1169 (особистий внесок: обґрунтування сукупності педагогічних умов, реалізація яких в закладі вищої освіти сприяє формуванню інноваційної компетентності в майбутнього вчителя (цифровізація освітнього процесу через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій інтерактивних методів навчання, використання платформ для математичного моделювання)).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Романюк Світлана Захарівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мачинська Наталія Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Цюняк Оксана Петрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Бирка Маріан Філаретович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Шульга Альона Валеріївна, кандидат педагогічних наук (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти), доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мачинська Наталія Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Висловлені такі зауваження:

1. У дисертаційному дослідженні дисертантка здійснила ґрунтовний теоретичний аналіз проблеми формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики. Проте, доцільно було б здійснити аналіз зарубіжного досвіду щодо проблематики дисертаційного дослідження, враховуючи сучасні можливості технологізації та інформатизації інформаційного простору.

2. У назві п. 1.2. дисертаційного дослідження задекларовано тенденції розвитку інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики. Разом з тим у викладі матеріалу акцент здійснено на STEM-освіті та аналізі сучасного стану сформованості інноваційної компетентності.

3. У структурно-функціональній моделі (стор. 117, п. 2.2.), у концептуальному блоці, означено компетентнісний, діяльнісний та особистісно-орієнтований підходи. Разом з тим у першому підрозділі дисертації досить поверхнево розкрито зміст цих підходів (стор.51).

4. У п. 2.2., на стор. 120, описано етапи реалізації моделі в освітньому процесі. Варто зазначити, що в третьому етапі – практико-діяльнісному – авторка наголошує на можливостях впровадження інновацій під час педагогічної практики в школах. Доцільно було б конкретизувати завдання, які студенти виконували під час проходження практики, оформити їх у вигляді додатків.

5. У п.2.3. дисертаційного дослідження, на стор. 137-139, описано формувальний етап дослідження. Дисертантка зазначає, що у процесі дослідження студенти мали можливість створювати рефлексивні щоденники, електронні портфоліо, використовувалися вебінари та педагогічні хакатони, тренінги з розвитку soft skills тощо. Робота тільки б отримала методичне підсилення, якби зміст означених форм роботи було б описано в додатках.

6. Мова та стиль викладу дисертаційного матеріалу відповідають науково-академічному стилю. Проте слід зазначити, що у тексті роботи зустрічаються незначні технічні помилки, зокрема в оформленні таблиць.

Цюняк Оксана Петрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Висловлені такі зауваження:

1. У вступі дисертаційного дослідження на основі системного аналізу наукової літератури та нормативних документів доцільно було б виокремити суперечності, які, на думку дослідниці, мають місце у теорії і практиці професійної підготовки майбутніх учителів математики. Також, варто було б уточнити, чи вдалося дисертантці розв'язати означені суперечності у процесі дослідно-експериментальної роботи щодо формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя в контексті модернізації змісту загальної середньої освіти.

2. У Розділі 1 дисертації здійснено аналіз теоретико-методологічних засад формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики. На нашу думку, дослідження набуло б ще більшої наукової цінності, якби авторка ґрунтовно проаналізувала зарубіжний досвід в контексті означеної проблеми. Такий аналіз посилив би обґрунтованість запропонованої в дисертації структурно-функціональної моделі та підтвердив її відповідність міжнародним освітнім тенденціям.

3. На стор. 124 у Таблиці 7 представлено рівні сформованості інноваційної компетентності майбутніх учителів математики, однак їх характеристика має узагальнений характер і не супроводжується чіткими критеріями та показниками, що ускладнює об'єктивне оцінювання сформованості інноваційної компетентності та практичне застосування результатів діагностики в освітньому процесі ЗВО.

4. В описі результатів експериментальної роботи недостатньо представлено аналіз проблем і труднощів, що виникли в процесі формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики в контексті модернізації змісту загальної середньої освіти.

5. У дисертації доцільно було б детально розкрити можливості виробничої педагогічної практики щодо формування інноваційної компетентності майбутніх вчителів математики.

Бирка Маріан Філаретович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловлені такі зауваження:

1. Проведений аналіз сутності і структури концепту «інноваційна компетентність майбутнього вчителя математики» як базового поняття дослідження (підрозділ 1.1) є досить об'ємним та ґрунтовним, однак, на нашу думку, авторська позиція дисертантки у цьому контексті потребує глибшої аргументації, яка охоплювала б не тільки опис поглядів різних науковців, а й їх критичний аналіз та узагальнення.

2. Подані дисертанткою в підрозділі 2.2. на сторінках 123-124 критерії, показники та рівні оцінювання кожного з компонентів інноваційної компетентності описано досить узагальнено. Дослідження значно виграло б за умови більшої деталізації показників, проявів чи характеристик майбутнього вчителя математики, що відповідають тому чи іншому рівню сформованості досліджуваної компетентності.

3. У підрозділі 2.3. дисертації дисертанткою належно представлено реалізацію констатувального (вхідного) етапу педагогічного експерименту, зокрема нею визначено рівні сформованості компетентності майбутніх вчителів (низький, середній, високий) за критеріями кожного компоненту інноваційної компетентності: мотиваційним, когнітивним, діяльнісним та рефлексивним.

Таке оцінювання, доцільно було б здійснити на контрольному етапі педагогічного експерименту для можливості зіставлення отриманих результатів дослідження із початковими показниками. Це дало б змогу простежити динаміку розвитку за кожним компонентом інноваційної компетентності та чіткіше проявити ефективність застосованої моделі.

4. Схвально оцінюємо розроблений дисертанткою проєкт «Лабораторія STEM-освіти для підготовки майбутніх учителів НУШ», поданий у додатку І. Хоча його застосування для формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя математики важко прослідкувати.

5. На окремих сторінках дисертаційної роботи зустрічаються стилістичні і технічні огріхи, а також дискусійні формулювання, яких доцільно уникати при викладі матеріалів дослідження.

Однак, висловлені зауваження мають дискусійний, уточнюючий характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертації та можуть розглядатися як рекомендації та побажання щодо удосконалення роботи й подальшого наукового пошуку.

Шульга Альона Валеріївна, кандидат педагогічних наук (13.00.04 –

теорія і методика професійної освіти), доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловлені такі зауваження:

1. У дисертації активно використовуються поняття «інноваційна компетентність», «інноваційна активність», «інноваційний потенціал», «готовність до інноваційної діяльності». Деякі з термінів уживаються як синоніми, не в усіх випадках надано чітке їх визначення або розмежування.

2. У дослідженні обґрунтовано доцільність трьох педагогічних умов формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя, кожна з яких є актуальною, методично виваженою та відповідає сучасним тенденціям розвитку педагогічної освіти. Водночас, у змісті роботи та результатах дослідження простежується посилений акцент на інтеграцію цифрових засобів і ресурсів у професійну підготовку. Це, безперечно, становить практичну цінність, однак постає питання щодо співвідношення зазначеного акценту з більш широким поняттям інноваційної компетентності, яке задеклароване як провідне у дослідженні. Можливо, доцільно було б чіткіше окреслити місце цифрової складової в структурі інноваційної компетентності, що посилює змістову узгодженість і концептуальну цілісність роботи.

3. У дисертації обґрунтовано структуру інноваційної компетентності майбутнього вчителя, подано її компоненти та критерії. Водночас операціоналізація цих критеріїв в емпіричному дослідженні потребує уточнення.

4. У додатках до дисертації представлено низку практичних матеріалів, що засвідчують прагнення авторки до прикладної реалізації дослідження. Разом із тим, ці матеріали доцільно було б впорядкувати у форматі навчального посібника або методичних рекомендацій. Для повнішого підтвердження ефективності запропонованої моделі варто також навести приклади конкретних навчальних занять, кейсів або STEM-проектів, реалізованих у межах формувального експерименту.

На дисертацію Аліни Скоролітньої надійшло три звернення. Вони позитивні, але містять окремі рекомендації. Перше звернення від Аніщенко Олени Валеріївни – доктора педагогічних наук, професора, завідувача відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені І.А. Зязюна Національної академії педагогічних наук України. Йдеться про доцільність деталізації і апробації авторських інструментів оцінювання рівня інноваційної компетентності майбутніх учителів математики, зокрема розроблення стандартизованих шкал, чек-листів і рефлексивних карт для самодіагностики, що сприятиме ще точнішій діагностиці професійної готовності студентів до інноваційної діяльності.

Друге звернення від Слюсаренко Ніни Віталіївни – доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету. З огляду на перспективи подальшої наукової розробки проблематики, доцільним видається поглиблення аналізу провідних зарубіжних концепцій

розвитку педагогічної інноватики та цифрової освіти, що дозволило б розширити міжнародний контекст дослідження та підсилити його теоретичну базу. Такий підхід сприяв би ще глибшій інтеграції результатів у світовий педагогічний дискурс і зміцнив би міжнародну валідність запропонованих рішень.

Третє звернення від Олександри Іванівни Янкович – доктора педагогічних наук, професора Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Зауваження або побажання стосуються переважно перспектив подальшої наукової роботи: у майбутньому доцільно розширити експериментальну базу за рахунок залучення університетів різних регіонів України для глибшого порівняльного аналізу.

Також надійшло звернення від колективу кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка за підписом завідувача кафедри, доктора педагогічних наук, професора Бойченко Марини Анатоліївни. Зауважень немає.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада PhD 8334 присуджує Скоролітній Аліні Іванівні ступінь доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Голова спеціалізованої
вченої ради PhD 8334,
доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
кафедри педагогіки та
методики початкової освіти
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Світлана РОМАНЮК